

UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W WOŁOMINIE

z dnia ..... 2021 r.

w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 z późn.zm.) w związku z art. 4¹ ust. 1, ust. 2 oraz ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119), oraz art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn.zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji „Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022”, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Wołomina.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Miejskiej w Wołominie

z dnia.....2021 r.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022

Wstęp

Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ustawy z dn. 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119) do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Zadania te obejmują:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu,
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 131 i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego,
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy przeciwdziałanie narkomanii. W celu realizacji ww. zadań przygotowano Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 (zwany dalej Gminnym Programem), który określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 183 z późn. zm.) w art. 19 pkt. 4 wprowadziła zmiany do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Między innymi art. 4¹ ust. 2 otrzymał brzmienie: „Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia”.

Realizując Gminny Program, należy bezwzględnie przestrzegać ustawowego wymogu, aby każde zadanie, które zostało wpisane do Programu, dotyczyło profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w rozumieniu ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Tylko na takie zadania mogą zostać wydatkowane środki pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o czym stanowi art. 11¹ „*W celu pozyskania dodatkowych środków na finansowanie zadań określonych w art. 4¹ gminy pobierają opłatę za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, o których mowa w art. 18*”. W kontekście brzmienia art. 4¹, planując działania w ramach Gminnego Programu, należy jednocześnie uwzględnić zadania wskazane do realizacji przez Narodowy Program Zdrowia.

Podstawę prawną do podejmowania działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii stanowią:

Ustawy:

1. z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1189)
2. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.),
3. z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1249),
4. z dnia 11 września 2015 roku o zdrowiu publicznym (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz.183 z późn. zm.),
5. z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 711 z późn. zm.).

Programy krajowe:

1. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025, przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.
2. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2021, przyjęty Uchwałą Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2021 r.

Rozdział 1.

Ocena sytuacji, analiza danych i zasoby

Diagnoza problemów związanych z używaniem alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych na podstawie analizy danych.

I. Picie alkoholu i używanie środków psychoaktywnych przez młodzież szkolną oraz zjawisko przemocy rówieśniczej

Alkohol jest najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży. Młodzież w zdecydowanej większości sięga po napoje alkoholowe przed osiągnięciem pełnoletności. Picie alkoholu i używanie narkotyków wywołują wiele szkód i wpływają negatywnie na rozwój fizyczny, emocjonalny i intelektualny. Osoby, które spożywają alkohol są narażone także na tzw. szkody bieżące, tj. jazda pod wpływem alkoholu i związane z tym wypadki, utonięcia, ryzykowne kontakty seksualne (zakażenia chorobami przenoszonymi drogą płciową, nieplanowane ciążę), przemoc.

1. Postawy abstynenckie wśród młodzieży:

Punktem wyjścia w działaniach profilaktycznych powinny być pozytywne informacje o zachowaniach młodzieży nie podejmującej zachowań ryzykownych. Tymczasem problemem jest skupianie uwagi na trudnościach i problemach młodych ludzi przy jednoczesnym ignorowaniu obrazu ich pozytywnego potencjału. Badania naukowe przeprowadzone przez Instytut Profilaktyki Zintegrowanej na próbie badawczej uczniów klas II i III gimnazjum (w latach 2014-2017) ukazują, że zdecydowana większość młodzieży nie brała udziału w bójkach, nie była sprawcą cyberprzemocy, nie piła alkoholu, nie używała narkotyków/dopalaczy i nie korzystała z pornografii. Z raportu z badań ankietowych przeprowadzonych w 2018 roku wśród uczniów wołomińskich szkół wynika, że: 79,8% uczniów klas 6 SP, 59,4% siódmoklasistów, 24,5% gimnazjalistów (klasy 3) i 11,2% uczniów klas 2 ponadgimnazjalnych nigdy w życiu nie sięgnęło po alkohol („Problemy związane z piciem alkoholu, używaniem narkotyków i przemocą rówieśniczą w szkole na terenie Wołomina”, lipiec 2018 – raport).

2. Problem picia alkoholu i używania narkotyków:

1) Badania ogólnopolskie:

Badania pn. „Używanie substancji psychoaktywnych przez młodzież w 2019r.” wykonane przez Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii – ESPAD wskazują, że:

- młodzież w większości zalicza się do konsumentów alkoholu (głównie piwa),
- rozpowszechnianie picia alkoholu nie wskazuje już zróżnicowania ze względu na płeć

(w poprzednich latach to chłopcy pili częściej – najnowsze badania ukazują, że w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem alkohol spożywało 47% dziewcząt i 46% chłopców w grupie wiekowej 15-16 lat).

Badania „Młodzież 2018” zrealizowane przez Fundację CBOS oraz KbdS.PN wśród uczniów ostatnich klas szkół ponadpodstawowych i szkół ponadgimnazjalnych ukazują, że młodzi ludzie sięgają po alkohol częściej

niż po papierosy czy narkotyki. W ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem piwo piło 74%, wino 43% a wódkę 62% uczniów.

W przypadku narkotyków młodzież rozpoczyna eksperymentowanie z przetworami konopi, dopiero w następnej kolejności są stymulanty i nowe substancje psychoaktywne - NSP (badania: Analiza jakościowa stylu życia 17-18 letnich użytkowników substancji psychoaktywnych, wzorów i motywów używania substancji oraz innych zachowań problemowych” zrealizowane przez KBds.PN oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii – Warszawa 2019).

2) Badania lokalne:

Rozpowszechnienie picia alkoholu i używania narkotyków wśród uczniów wołomińskich szkół ukazują poniższe tabele (Raport z badań „Problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych oraz innych substancji psychoaktywnych oraz przemocą rówieśniczą w szkołach gminy Wołomin, lipiec 2018r.):

Tabela nr 1 - Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołominie – raport z badań 2018r.

Klasa	Odsetek uczniów, którzy przynajmniej raz w życiu pili alkohol i używali narkotyków
	Alkohol
6 SP	20,2%
7 SP	40,6%
3 GIM	75,5%
2 PG	88,8%

Tabela nr 2 - Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołominie – raport z badań 2018r.

Klasa	Odsetek uczniów, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem
	Dziewczeta
6 SP	5,5%
7 SP	17,9%
3 GIM	50,0%
2 PG	77,4%

Tabela nr 3 - Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołominie – raport z badań 2018r.

Klasa	Odsetek uczniów, którzy używali narkotyków (marihuana i haszysz) w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem
	Dziewczeta
6 SP	0,0%
7 SP	2,0%
3 GIM	4,9%
2 PG	9,4%

Niepokojąco duży odsetek uczniów wołomińskich szkół deklaruje również częste lub regularne picie alkoholu:

- 15,2% uczniów ostatnich klas gimnazjalnych oraz 42,4% licealistów pije alkohol od 3 do 9 razy w ciągu miesiąca,

- 7,2% uczniów ostatnich klas gimnazjalnych oraz 12,6% licealistów pije alkohol co najmniej 10 razy w ciągu miesiąca.

Analizując badania z 2009 i 2018 roku zauważalny jest trend zacierania się różnic między płciami pod względem rozpowszechnienia picia alkoholu. W ostatnich latach jest to zjawisko bardzo charakterystyczne – dziewczęta piją tak często jak chłopcy a nawet trochę częściej. Wskazują na to również najnowsze badania ESPAD 2019.

3. Przemoc rówieśnicza:

Badania przeprowadzone wśród wołomińskich uczniów ukazują, że zjawisko przemocy rówieśniczej jest wciąż obecne w szkołach. Używanie wulgarnych słów, celowe popchnięcie lub uderzenie to tylko niektóre z zachowań przemocowych, których doświadczą lub które stosuje wołomińska młodzież.

Ocenę poczucia bezpieczeństwa w wołomińskich szkołach przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 4 - Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołominie – raport z badań 2018r.

Klasy	Odsetek uczniów którzy udzielili odpowiedzi, że zdecydowanie nie i raczej nie czują się bezpieczni w szkole:	Odsetek uczniów, którym trudno ocenić poczucie bezpieczeństwa	Odsetek uczniów, którzy udzielili odpowiedzi, że raczej i zdecydowanie tak czują się bezpieczni w szkole:
6 SP	9,7%	15,4%	74,9%
7 SP	12,8%	20,4%	66,8%
3 GIM	13,7%	9,1%	77,2%
2 PG	8,5%	8,4%	83,1%

Na tej podstawie zasadne jest wdrażanie w wołomińskich placówkach oświatowych działań związanych z profilaktyką zachowań agresywnych.

4. Sposoby spędzania wolnego czasu:

Badania przeprowadzone w 2018 roku wśród uczniów wołomińskich szkół wskazują, że najbardziej popularną formą spędzania wolnego czasu jest korzystanie z komputera i oglądanie telewizji – po ok 80% uczniów klas 6 i 7 szkół podstawowych oraz 3 gimnazjum i 2 ponadgimnazjalnych. W pozalekcyjnych zajęciach sportowych (codziennie bądź przynajmniej raz w tygodniu) uczestniczy:

- 46% uczniów klas 6 SP,
- 26% uczniów klas 7 SP,
- 23% uczniów klas 3 GIM,
- 9% uczniów klas 2 PG.

Wśród uczniów wołomińskich szkół aktywnie sport uprawia (zorganizowany w sposób indywidualny):

- 73% uczniów klas 6 SP,
- 60% uczniów klas 7 SP,
- 59% uczniów klas 3 GIM,
- 39 % uczniów klas 2 PG.

Ukazuje to zasadność podejmowania działań kształtujących umiejętności i kompetencje społeczne wśród dzieci i młodzieży w czasie wolnym poprzez wzmacnianie czynników chroniących.

5. Relacje z rodzicami:

Badania naukowe dowodzą, że wiele problemów młodych ludzi jest ze sobą powiązanych, ma dużo wspólnych przyczyn oraz czynników ryzyka. Tymczasem różnym problemom młodzieży skutecznie zapobiegają te same czynniki chroniące: szkoła, religijność i przede wszystkim rodzina. Badania (ESPAD 2019, „Młodzież w czasie epidemii” - kwiecień 2020r. Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej) ukazują, że najważniejszymi przewodnikami życiowymi dla młodzieży są rodzice. Między 70% a 80% badanych ma dobre lub bardzo dobre relacje z matką.

Osoby wskazujące rodziców jako przewodników życiowych w mniejszym stopniu ulegają różnym problemom w porównaniu z tymi, którzy nie wskazują żadnego z rodziców jako swoich przewodników.

„Klimat domowy” w opinii uczniów wołomińskich szkół prezentuje poniższa tabela (raport z badań 2018):

Tabela nr 5 - Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołominie – raport z badań 2018r.

Klasa	Łączny odsetek uczniów, którzy określili panującą w ich domu atmosferę jako złą lub bardzo złą bądź mieli problem z jednoznacznym określeniem tej atmosfery (dobra lub zła)	Łączny odsetek uczniów, którzy kilka razy w miejscu bądź przynajmniej raz w tygodniu klócili się z rodzicami
6 SP	9,8%	42,7%
7 SP	15,3%	52,1%
3 GIM	15,5%	56,2%
2 PG	13,2%	50,3%

Bardzo ważne z punktu widzenia realizacji działań profilaktycznych jest więc nieustanne rozwijanie u rodziców umiejętności budowania prawidłowych relacji z dziećmi, kształtowanie relacji opartych na wzajemnym szacunku, pobudzanie rodziców do refleksji nad procesem wychowawczym i stosowanymi metodami wychowawczymi a także wspieranie rodziców w radzeniu sobie z trudnymi sytuacjami wychowawczymi.

II. Rodzinne obciążenia spowodowane nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz zjawisko przemocy.

Nadużywanie alkoholu przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego, rodzi poważne problemy, jest przyczyną cierpienia dorosłych i dzieci. Najczęściej to rodziny osób pijących szkodliwie i uzależnionych zgłaszają się do różnych instytucji udzielających pomocy z oczekiwaniem nakłonienia ich pijących bliskich do podjęcia leczenia uzależnienia. Ważnym zadaniem osób pomagających jest kompleksowa diagnoza sytuacji rodzinnej, zaoferowanie pomocy zarówno rodzinie jako całości, jak i poszczególnym jej członkom.

Na podstawie badań naukowych określono, iż w Polsce 943 tys. dzieci i młodzieży w wieku poniżej 18 lat ma rodziców borykających się z problemami wynikającymi z picia. Populacja ta stanowi ok. 13% tej grupy wiekowej. Odsetek ten waha się od 11% wśród dzieci do 4. roku życia do prawie 15% w grupie wiekowej 13–17 lat. Dzieci te stanowią grupę ryzyka – ze względu na kumulację czynników ryzyka (obciążenia genetyczne, niekorzystne środowisko rozwoju, zaniedbania wychowawcze ze strony rodziców, normy oraz wzorce rodzinne i środowiskowe) są szczególnie narażone na podejmowanie zachowań ryzykownych, w tym wczesną inicjację alkoholową i ryzykowne spożywanie alkoholu. Bardzo istotną formą pomocy tej grupie dzieci jest włączenie ich w program realizowany w opiekuńczych i specjalistycznych (realizujących program socjoterapeutyczny) placówkach wsparcia dziennego oraz na zajęciach socjoterapeutycznych i rozwojowych, prowadzonych przez samorządy lokalne.

Do zadań własnych gminy należy udzielanie wsparcia członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu, w tym dzieciom (art. 41 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Pomoc ta może mieć różną formę, odbywać się w kontakcie indywidualnym lub poprzez uczestnictwo w zajęciach grupowych. Należy jednak wziąć pod uwagę, że chodzi tu o specjalne miejsca, w których udzielana jest pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym i innych grup ryzyka, a nie o typowe świetlice szkolne czy wiejskie.

Rok 2020 był szczególnie trudny dla rodzin dysfunkcyjnych, w tym borykających się z problemem alkoholowym i przemocy. Izolacja domowa sprzyjała nasileniu zachowań przemocowych wobec członków rodziny. Z danych działającego na zlecenie PARPA Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie wynika, że tylko w okresie od kwietnia do października 2020 roku konsultanci tej placówki podjęli dwa razy więcej interwencji w porównaniu z analogicznym okresem w 2019 roku. Zarejestrowali także czterokrotnie – w porównaniu z poprzednim rokiem – wzrost liczby nadesłanych e-maili z prośbą o pomoc

i poradę w związku z przemocą w rodzinie (2019 rok – 859 e-maili, 2020 rok – 2.058 e-maili). Pandemia koronawirusa SARS-CoV-2 spowodowała nie tylko izolację rodzin, ale także zamknięcie placówek pomocowych. I chociaż niektóre miejsca pomocy stosunkowo szybko przestawiły się na kontakt z klientem za pośrednictwem komunikatorów internetowych, to należy stwierdzić, że ogromna grupa członków rodzin z problemem alkoholowym, w tym osoby krzywdzone przez najbliższych, zostały bez pomocy specjalistów (między innymi ze względu na wykluczenie cyfrowe, jak również brak możliwości skorzystania z pomocy online z powodu obecności innych członków rodziny w domu).

Zagrożenie epidemiologiczne i zmiany organizacyjne związane z funkcjonowaniem placówek utrudniają również realizację zajęć profilaktyczno-edukacyjnych w tradycyjnej formie. Choć przy trybie nauki zdalnej lub hybrydowej trudno jest znaleźć programy profilaktyczne do realizacji przy wykorzystaniu narzędzi teleinformatycznych i należy z ostrożnością podchodzić do zapewnień, iż mogą być one równie skuteczne jak praca z dziećmi i młodzieżą w formule tradycyjnej, nie należy jednak rezygnować z prób docierania do młodych ludzi z przekazem, na jakim nam zależy. Ważne jednak, by przekaz nie ograniczał się do wykładu, przesłania filmu czy tekstu do przeczytania, ale jak najbardziej aktywizował młodych ludzi. Należy również rozdzielić dwie kwestie: szkolenie przygotowujące nowych realizatorów programu (np. nauczycieli) i prowadzenie programu z docelowym odbiorcą: dziećmi, młodzieżą lub dorosłymi w formule pracy online. (Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA).

Istotne z punktu widzenia trwałości i jakości życia rodziny z problemem alkoholowym lub narkotykowym jest objęcie pomocą terapeutyczną wszystkich jej członków.

Tabela nr 6- Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołominie

Rok	Dorośli z rodzin z problemem alkoholowym lub narkotykowym korzystający z terapii	Dzieci z rodzin z problemem alkoholowym lub narkotykowym korzystający z terapii
2017	368	78
2018	378	90
2019	353	81
2020	302	61

Z danych Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ wynika, że liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej (indywidualnej i grupowej) ze względu na doznane szkody psychiczne, utrzymuje się na podobnym poziomie.

Tabela nr 7 - Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Rok	Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	Liczba osób wezwanych na posiedzenia GKRPA	Liczba wniosków skierowanych do sądu
2017	50	131	38
2018	60	142	46
2019	59	142	46
2020	31	74	36

Tabela nr 8 – Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie (wolomin.naszops.pl/sprawozdania)

Rok	Liczba rodzin z problemem alkoholizmu lub narkomanii, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”
2017	43
2018	46
2019	54
2020	42

Nadużywanie alkoholu stanowi istotny czynnik ryzyka wystąpienia przemocy w rodzinie. Z danych Komendy Głównej Policji wynika, że w 2020 roku policjanci podjęli ponad 72 tys. interwencji w sytuacji

podejrzenia przemocy w rodzinie (z wykorzystaniem procedury „Niebieskie Karty”). 54% tych interwencji dotyczyło sytuacji kiedy sprawca przemocy w rodzinie był w stanie nietrzeźwości. Z badań przeprowadzonych w kwietniu 2020 roku przez zespół pod kierownictwem dr. hab. J. Chodkiewicza, prof. UŁ z Zakładu Psychoprofilaktyki i Psychologii Uzależnień Instytutu Psychologii Uniwersytetu Łódzkiego wynika, że połowa spośród osób, które zmieniły swój styl spożywania alkoholu w czasie pandemii COVID-19 to osoby, które zaczęły pić więcej. Były to osoby spożywające alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy już przed pandemią. Z badań przeprowadzonych przez Instytut Millward Brown SMG/KRC wynika, że 90% osób stosujących przemoc wobec swoich bliskich wskazuje nadużywanie alkoholu jako „przyczynę” stosowania przez nich przemocy w rodzinie. I chociaż często jest to tylko usprawiedliwienie dla ich własnych zachowań, to część z nich ma nadzieję, że jeśli przestaną pić, to będą w stanie zmienić sposób, w jaki traktują swoich bliskich i zaprzestaną krzywdzenia

Zależność między spożywaniem alkoholu i ujawnieniem stosowania przemocy w gminie Wołomin ukazują poniższe dane:

Tabela nr 9 - Dane z Komendy Powiatowej Policji w Wołominie

Rok	Liczba założonych niebieskich kart podczas interwencji Policji	Odsetek sprawców będący pod wpływem alkoholu
2017	40	82%
2018	59	81%
2019	50	72%
2020	49	96%

Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Wołominie w 2020 roku łącznie prowadził 116 procedur Niebieskich Kart, z czego 69 wdrożonych w 2020 roku.

Zasadne byłoby zatem prowadzenie działań korekcyjno – edukacyjnych skierowanych do osób stosujących przemoc. Poważnym problemem jest jednak rekrutacja uczestników do takich programów. Brak jest bowiem odpowiednich uregulowań prawnych w tym zakresie. Sądy rzadko orzekają obowiązek uczestnictwa w takich programach i często w ogóle nie egzekwują nałożonego obowiązku. Osoby stosujące przemoc niechętnie zgłaszają się do grup korekcyjno – edukacyjnych.

III. Szkody zdrowotne i psychospołeczne spowodowane nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Ponad 80% dorosłych Polaków spożywa alkohol (Sejm – druk nr 1254). Raport z badań pn. „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej” (Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2012) podaje liczbę ok. 600 tys. osób uzależnionych od alkoholu i 2,5 mln osób pijących alkohol szkodliwie.

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia ludzi, a ok. 200 rodzajów innych chorób czy urazów związanych jest z jego spożywaniem. W Polsce każdego roku bezpośrednio i pośrednio z powodu alkoholu umiera kilkanaście tysięcy osób. Każdego roku z powodu uzależnienia leczy się ponad 230 tys. osób. W 2016 roku Narodowy Fundusz Zdrowia wydał na ten cel ponad 411 milionów złotych („Rozwiązywanie problemów alkoholowych oraz ograniczanie dostępności alkoholu w gminach i miastach – przewodnik dla samorządowców, K. Łukowska, Warszawa 2018). Badania pn. „Życie w dobie pandemii” zrealizowane przez Instytut Psychologii UŁ (kwiecień 2020r.) wskazują, że ponad połowa badanych osób doświadcza w okresie pandemii natężonego stresu i pogorszenia zdrowia psychicznego. Blisko 30% badanych pije alkohol ryzykownie. Wśród osób, które zwiększyły w dobie pandemii spożycie alkoholu, są osoby pijące częściej przed pandemią i przejawiające gorszy stan zdrowia psychicznego.

Podstawową metodą leczenia zaburzeń związanych z uzależnieniami jest psychoterapia – indywidualna i grupowa. Wysokość środków przekazywanych przez NFZ na leczenie osób uzależnionych nie jest jednak wystarczająca do liczby osób zgłaszających się na terapię. Może to skutkować ograniczeniem kompleksowości opieki terapeutycznej – realizacją jedynie podstawowego programu terapii i całkowitym braku lub zaledwie fragmentami programu ponadpodstawowego.

Z danych OPTU-SPZOZ w Wołominie wynika, że zauważa się tendencję wzrostową w liczbie osób, które korzystają z terapii w Poradni Uzależnienia od Alkoholu i w Oddziale Dziennym oraz liczbie osób, które

uczestniczą w czynnej terapii i przechodzą do terapii pogłębionej – w Ośrodku funkcjonują podwójne grupy na różnych poziomach terapii.

Tabela nr 10 – Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołomin.

Rok	Poradnie		
	Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia	Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci
	Liczba przyjętych osób uzależnionych		
2017	611	134	22
2018	640	151	19
2019	645	116	12
2020	639	132	26

Na poziomie gminnym brak jest danych dotyczących ilości osób leczących się w innych ośrodkach ambulatoryjnych (brak rejonizacji) i w ośrodkach całodobowych.

Część osób doznających szkód z tytułu nadużywania bądź uzależnienia od alkoholu lub substancji psychoaktywnych nie korzysta z pomocy w leczeniu odwykowym. Powyższe dane nie ukazują więc rzeczywistej skali problemu. Warto również zaznaczyć, że dzieci, które zgłaszają się wcześniej (na początkowym etapie eksperymentowania ze środkami psychoaktywnymi) do poradni z dużym prawdopodobieństwem będą miały w przyszłości mniejsze problemy z uzależnieniem.

IV. Duża dostępność fizyczna alkoholu oraz naruszanie prawa w związku ze sprzedażą napojów alkoholowych.

Ograniczenie dostępności fizycznej alkoholu to jedno z najskuteczniejszych narzędzi minimalizacji skali problemów alkoholowych. Wyniki badań „Młodzież 2018” (CBOS i KBdsPN 2019, M. Grabowska, M. Gwiazda) ukazują, że 90% badanych nie ma problemu z dostępem do napojów alkoholowych.

Ocenę dostępności napojów alkoholowych w opinii uczniów wołomińskich szkół prezentuje poniższa tabela (raport z wołomińskich badań 2018):

Tabela nr 11 – Dane z Ośrodka Profilaktyki i Terapii Uzależnień SPZOZ w Wołomin.

Rodzaj alkoholu	Uczniowie klas 6 SP	Uczniowie klas 7 SP	Uczniowie klas 3 GIM	Uczniowie klas 2 PG
Piwo	34,9%	50,6%	75,1%	90%
Wino	24,2%	36,9%	67,6%	85%
Wódka	19,2%	31,1%	64,7%	83%

Pod koniec sierpnia i we wrześniu 2021 roku przeprowadzono w gminie Wołomin badania metodą „Tajnego klienta”. Łącznie przebadano 60 losowo wybranych sklepów, marketów i stacji paliw – w każdym punkcie przeprowadzono dwie próby zakupu alkoholu – jedną z udziałem „młodej audytorce” – 17-letniej dziewczyny i drugą z udziałem „młodego audytora” 17-letniego chłopaka. Jak wynika z badań prawie 90% sprzedawców pracujących w sklepach, marketach i na stacjach paliw na terenie gminy Wołomin było gotowych sprzedać alkohol niepełnoletniej młodzieży. Wynik ten jest ponad 2-krotnie wyższy od rezultatów poprzedniego badania „tajemniczego klienta” zrealizowanego w 2012 r. Wówczas nieodpowiedzialnie zachowało się 40% wołomińskich kasjerów, którzy chcieli sprzedać piwo „młodemu audytorom”.

Jedynie 9 spośród 90 sprzedawców pracujących w małych i średnich sklepach spożywczych (10%) zażądało okazania dowodu osobistego od „młodych audytorów” i odmówiło im sprzedaży piwa w związku z brakiem tego dokumentu. Aż 90% kasjerów w małych i średnich sklepach osiedlowych było gotowych sprzedać piwo „młodemu audytorom” wyglądającym na osoby niepełnoletnie. To jeden z najgorszych wyników w Polsce, jaki odnotowano w podobnych badaniach w ostatniej dekadzie.

W 2012 roku w podobnych badaniach „tajemniczego klienta” przeprowadzonych przez Pracownię MIRABO na terenie gminy Wołomin odsetek sprzedawców z małych i średnich sklepów, którzy odmówili sprzedaży

alkoholu „młodym audytorom” prosząc ich wcześniej o pokazanie dokumentu potwierdzającego pełnoletność wynosił 68% co oznacza, iż był 7-krotnie wyższy niż obecnie (2021). Należy jednak podkreślić, iż badania zrealizowane w 2012 r. były kolejnym III etapem kampanii na rzecz odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w gminie Wołomin.

Badania zrealizowane w różnych miastach Polski w okresie pandemii COVID-19 pokazały istotny wzrost nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu młodzieży. Dla wielu sprzedawców maseczki zakrywające część twarzy klientów stały się swoistym alibi i spowodowały, że wielu z nich zaniechało sprawdzania dokumentów młodo wyglądającym klientom kupującym alkohol.

Nieco lepsze wyniki odnotowano podczas badań przeprowadzonych w sklepach wielkopowierzchniowych tj. w super i hipermarketach. Spośród 22 audytów realizowanych w wołomińskich marketach - w 6 przypadkach (27%) - kasjerzy od razu poprosili „młodych audytorów” o pokazanie dowodu osobistego, a wobec jego braku odmówili im sprzedaży alkoholu. W siedmiu na dziesięć prób zakupu alkoholu przeprowadzonych w wołomińskich marketach (73%) kasjerzy byli gotowi sprzedać alkohol „młodym audytorom”. W badaniu zrealizowanym w 2012 r. odsetek nieodpowiedzialnych kasjerów w marketach gotowych sprzedać alkohol młodym klientom bez sprawdzenia dokumentu potwierdzającego pełnoletność był podobny i wynosił 72%. Warto także podkreślić, iż w każdym z badanych marketów przynajmniej jeden z audytów zakończył się gotowością sprzedaży alkoholu osobie niepełnoletniej. Na listę nieodpowiedzialnych sklepów wpisały się także dwa największe wołomińskie markety, w których obydwie audyty zakończyły się gotowością sprzedaży alkoholu niepełnoletnim audytorom. Prawie 90% audytów zrealizowanych na wołomińskich stacjach paliw (88%) pokazało, iż niepełnoletnia młodzież bez problemu może kupować tam alkohol. W trzech spośród czterech objętych badaniem stacji obydwie audyty zakończyły się gotowością sprzedaży alkoholu „młodym audytorom”. Warto podkreślić, iż w badaniu z 2012 r. stacje paliw wypadły najlepiej – aż 75% prób zakupu alkoholu przez młodych klientów zakończyło się wtedy odmową sprzedaży alkoholu, poprzedzoną żądaniem okazania dowodu osobistego.

Ważne są zatem kontrole punktów sprzedaży oraz dalsza współpraca z Policją oraz Strażą Miejską w Wołominie w ramach dochodzenia i ukarania przedsiębiorców/sprzedawców, którzy dokonali sprzedaży alkoholu osobie nieletniej. Warto w tym miejscu wskazać, iż Straż Miejska w Wołominie dokonała zatrzymań osób nieletnich spożywających napoje alkoholowe, na podstawie których dwóm przedsiębiorcom cofnięto zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.

Warto również stale podejmować działania edukacyjne skierowane do właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Organizacja szkoleń, udział w kampaniach lub prowadzenie badań metodą „tajnego klienta” mogą znacząco wpłynąć na większą świadomość dorosłych, nie tylko sprzedawców ale i innych klientów, którzy częściej mogliby zwracać uwagę w sytuacjach gdy będą świadkami sprzedaży alkoholu osobie nieletniej.

Dostępność fizyczną napojów alkoholowych mogą ograniczać tylko jednostki samorządu terytorialnego. W gminie Wołomin na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych przypada 412 osób, w tym 332 dorosłych (dane na dzień 23.10.2020r.) – liczba ta kilkakrotnie przekracza standardy Światowej Organizacji Zdrowia (według WHO na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać 1 – 1,5 tys. osób).

V. Zasoby gminy Wołomin w zakresie działań profilaktycznych i rozwiązywania problemów uzależnień.

Mieszkańcy gminy Wołomin z problemem alkoholowym, narkomanii oraz doświadczające przemocy i sprawy przemocy mogą uzyskać pomoc w następujących placówkach

- Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w którego skład wchodzi:

- Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia,
- Poradnia Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych,
- Poradnia Leczenia Uzależnień dla Dzieci,
- Oddział Dzienny Terapii Uzależnienia od Alkoholu
  - placówki wsparcia dziennego dla dzieci prowadzone w formie opiekuńczej,
  - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wołominie,

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Wołominie,
- Komenda Powiatowa Policji w Wołominie,
- Straż Miejska w Wołominie,
- Sąd Rejonowy w Wołominie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Wołominie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- placówki oświatowe,
- organizacje pozarządowe.

Rozdział 2.

Plan działania na 2022rok

Wszystkie zawarte w programie działania będą realizowane zgodnie z uwzględnieniem wymogów sanitarnych obowiązujących w czasie epidemii koronawirusa SARS-CoV-2.

Ze względu na dynamiczną sytuację epidemiologiczną dopuszcza się możliwość nie zrealizowania założonych przy działaniach mierników.

I. Picie alkoholu i używanie środków psychoaktywnych przez młodzież szkolną oraz zjawisko przemocy rówieśniczej

Cel strategiczny: Popularyzowanie działań kształtujących prozdrowotny styl życia.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	MIERNIK OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU (ROZDZIAŁ)	REALIZATOR
1. Wspieranie szkół w podejmowaniu działań profilaktyczno – edukacyjnych podkreślających postawy abstynenckie i kształtujących motywację do dbania o zdrowie u dzieci i młodzieży szkolnej oraz umiejętności radzenia sobie w sytuacjach trudnych związanych z przemocą rówieśniczą.	1. Wdrażanie programów profilaktycznych (profilaktyka: uniwersalna, selektywna, wskazująca) adresowanych do dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób dorosłych, w szczególności zalecanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.	Liczba uczestników.	85154 /85153	OPTU
2. Kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych wśród dzieci i młodzieży oraz ich opiekunów w czasie wolnym poprzez wzmacnianie czynników chroniących.	1. Organizacja zimowych i letnich warsztatów z programem edukacyjno – profilaktycznym.	Liczba uczestników.	85154 /85153	OPTU
	2. Organizacja: „Zima w mieście” i „Lato w mieście”- z programem edukacyjno – profilaktycznym	Liczba uczestników.	85412	UM, NGO
	3. Organizacja zajęć pozaszkolnych (np. zielone szkoły) o charakterze wychowawczym i profilaktycznych dla	Liczba uczestników.	85412	UM, OPS, NGO

	dzieci i młodzieży			
3. Rozwijanie umiejętności wychowawczych rodziców i wychowawców służących budowaniu odpowiednich relacji z dzieckiem/uczniem oraz wspomagających rozwój dzieci i młodzieży.	1. Organizacja warsztatów dla rodziców i wychowawców z zakresu umiejętności wychowawczych.	Liczba uczestników.	85154	OPTU

II. Rodzinne obciążenia spowodowane nadużywaniem alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz zjawisko przemocy w rodzinie.

Cel strategiczny: Udzielanie pomocy psychospołecznej rodzinom, w których występują problemy związane z alkoholem, innymi środkami psychoaktywnymi oraz przemocą w rodzinie.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	MIERNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU (ROZDZIAŁ)	REALIZATOR
1. Pomoc rodzinom w opiece i wychowaniu dzieci, w szczególności rodzinom doświadczającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	1. Prowadzenie (w formie opiekuńczej) placówki wsparcia dziennego. 2. Inne placówki wsparcia dziennego.	Liczba dzieci uczęszczających do placówek.	85154 /85153 85418	OPTiU SPZOZ NGO
2. Wspieranie członków rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i narkotykowym.	1. Podejmowanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 2. Pomoc psychologiczna dla osób z syndromem DDA. 3. Wspieranie działalności grup samopomocowych AI – Anon.	Liczba osób wobec których wszczęto postępowanie wyjaśniające, Ilość wniosków jakie zostaną złożone do GKRPA Liczba osób uczestniczących w terapii. Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grup samopomocowych	85154 85154	OPS, GKRPA OPTiU SPZOZ
3. Pomoc osobom i rodzinom będącym w kryzysie, w szczególności z problemami alkoholowymi, w związku z wystąpieniem problemu przemocy w rodzinie:	1. Prowadzenie grupy wsparcia z elementami psychoedukacji zwiększającej umiejętności radzenia sobie z przemocą dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. 2. Inne działania	Liczba osób uczestniczących w grupie wsparcia.	85154	OPTiU SPZOZ

doświadczających przemocy, stosujących przemoc, świadków przemocy w rodzinie.	informacyjno-edukacyjne związane z przeciwdziałaniem przemocy. 3. Udzielanie konsultacji i porad psychologicznych oraz prawnych w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego (PIK).	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniu.	85205	OPS,UM
		Liczba osób korzystających z konsultacji	85154	OPS
4.Podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1.Szkolenia z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz profilaktyki uzależnień, pracy z klientem niezmotywowanym. 2. Konsultacje specjalistyczne/superwizja	Liczba osób uczestniczących w szkoleniach	85154	UM
		Liczba osób korzystających z konsultacji specjalistycznych/superwizji	85154	UM

III. Szkody zdrowotne i psychospołeczne spowodowane nadużywaniem i uzależnieniem od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Cel strategiczny: Zapewnienie kompleksowej opieki terapeutycznej w programie ponadpodstawowym osobom uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz upowszechnianie informacji na temat ryzyka szkód wynikających z ich używania.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	MIERNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU (ROZDZIAŁ)	REALIZATOR
1. Dostęp do ponadpodstawowych programów terapeutycznych skierowanych do osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.	1. Prowadzenie grupy terapeutycznej utrwalającej zmianę i zapobieganie nawrotom. 2. Prowadzenie grupy terapii pogłębionej – czyli programu dalszego zdrowienia dla osób uzależnionych. 3. Realizacja programu terapii dla problemowych użytkowników przetworów konopi (CANDIS). 4. Zakup testów do wykrywania substancji psychoaktywnych w organizmie.	Liczba osób uczestniczących w terapii.	85154 /85153	OPTiU SPZOZ
		Liczba osób uczestniczących w terapii.	85154 /85153	OPTiU SPZOZ
		Liczba osób uczestniczących w programie.	85153	OPTiU SPZOZ
		Liczba zakupionych testów.	85153	OPTiU SPZOZ
2. Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożycia alkoholu i używania środków psychoaktywnych.	1. Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych dotyczących szkód wynikających z używania alkoholu i środków psychoaktywnych.	Liczba rozpowszechnionych materiałów.	85154 /85153	OPTiU SPZOZ

3. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób pracujących w lecznictwie odwykowym oraz innych osób pracujących z osobami uzależnionymi.	1. Objęcie superwizją programu leczenia odwykowego.	Liczba osób uczestniczących w superwizji.	85154 /85153	OPTiU SPZOZ
---	---	---	--------------	----------------

IV. Duża dostępność fizyczna alkoholu.

Cel strategiczny: Ograniczanie dostępności fizycznej napojów alkoholowych oraz diagnoza zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim.

CELE SZCZEGÓŁOWE	PLANOWANE DZIAŁANIA	MIERNIKI OSIĄGANIA CELU	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA PROGRAMU (ROZDZIAŁ)	REALIZATOR
1. Diagnoza zjawiska sprzedaży napojów alkoholowych osobom nieletnim w gminie Wołomin.	1. Przeprowadzenie badań metodą „Tajnego klienta” diagnozujących zjawisko sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	Liczba punktów sprzedaży objętych badaniem, Przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Wołomin.	85154	OPTiU SPZOZ
2. Przestrzeganie zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.	1. Kontrolowanie przez organ zezwalający punktów sprzedaży napojów alkoholowych.	Liczba przeprowadzonych kontroli.	85154	OPS, GKRPA, UM

Rozdział 3.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA)

1. Zadania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) Podejmowanie działań mających na celu zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych.
- 2) Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:
  - a) przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcie terapią,
  - b) motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego,
  - c) kierowanie do biegłych sądowych na badanie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
  - d) kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego,
  - e) podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
  - f) kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne.
- 3) Opiniowanie wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych w zakresie zgodności usytuowania punktów sprzedaży z uchwałami Rady Miejskiej.
- 4) Uczestniczenie w kontrolach punktów sprzedaży napojów alkoholowych w ramach upoważnienia Burmistrza.

2. Wynagrodzenie członków GKRPA

- 1) Członkom Komisji za udział w posiedzeniach przysługuje wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej:
  - a) dla przewodniczącego Komisji 20% przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego obowiązującego w poprzednim kwartale ogłoszonego przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim – za przewodniczenie Komisji,

b) dla członków Komisji 7% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w poprzednim kwartale ogłoszonego przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim – za udział w Komisji.

2) Członkom Komisji za udział w pracach zespołów kontrolujących punkty sprzedaży napojów alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości nieprzekraczającej 7% przeciętnego wynagrodzenia obowiązującego w poprzednim kwartale ogłoszonego przez Prezesa GUS w Monitorze Polskim.

3) Wynagrodzenia o których mowa w punktach powyższych będą wypłacane w formie diet na podstawie listy obecności z budżetu gminy Wołomin, dział 851, rozdział 85154.

Rozdział 4.

Adresaci, źródła finansowania oraz realizator i koordynator programu

1. Adresaci programu:

- 1) program skierowany jest do mieszkańców gminy Wołomin.
- 2) program realizowany będzie przy współpracy z jednostkami organizacyjnymi gminy Wołomin oraz organizacjami pozarządowymi działającymi na terenie gminy Wołomin.

2. Źródła finansowania programu:

Źródłem finansowania programu są środki finansowe budżetu gminy Wołomin zapisane w dziale:

- 1) 851- ochrona i promocja zdrowia:
  - a) Rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii
  - b) Rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi
- 2) 852 - pomoc społeczna:
  - a) Rozdział 85205 - działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie
- 3) 854 – edukacyjna opieka wychowawcza
  - a) Rozdział 85418 - przeciwdziałanie i ograniczanie skutków patologii społecznej
  - b) Rozdział 85412 - Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży, a także szkolenia młodzieży.

4. W przypadku konieczności wydatkowania jednorazowo kwoty powyżej 5 000,00 zł na realizację zadań wynikającą z niniejszego programu przez Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wołominie, wymagana jest pisemna zgoda na wniosku, który zawierać będzie szczegółowy opis planowanego działania, Burmistrza lub osoby przez niego upoważnionej (nie dotyczy wynagrodzeń, opłat eksploatacyjnych, czynszu za lokale). Ponadto Burmistrz może zarządzić doraźną kontrolę realizacji wybranych działań pod kątem celowości, zgodności z programem oraz gospodarności.

5. Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wołominie oraz Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Wołominie jak również inne podmioty uprawnione do realizacji zadań ww. programu.

6. Koordynatorem programu jest Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Wołominie.

Uzasadnienie

do uchwały w sprawie przyjęcia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022

Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372) do wyłącznej właściwości rady gminy należy stanowienie w sprawach zastrzeżonych ustawami do kompetencji rady gminy.

Art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1119) stanowi, że „*Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy*”. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 wyżej cytowanej ustawy „*prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin*”.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn.zm.) określa między innymi zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego oraz innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii. Zgodnie z art. 10 ust. 1 i 3 te same ustawy, przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, a gminny program przeciwdziałania narkomanii uchwała rada gminy.

Działania podejmowane w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii mają niejednokrotnie pokrywające się cele i metody ich realizacji oraz jedno źródło finansowania, którym są opłaty za wydanie zezwolenia na sprzedaż alkoholu. Taki stan prawny daje podstawę do przyjęcia jednego Programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Program określa problemy, cele strategiczne i szczegółowe, podejmowane działania, realizatorów oraz wskaźniki ich realizacji.

Zgodnie z art. 41 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, który stanowi, że „*Realizacja zadań, o których mowa w ust. 1, jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uchwalanego corocznie przez radę gminy, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Gminny program jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, o którym mowa w przepisach o pomocy społecznej, lub inną jednostkę wskazaną w tym programie. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika*”. Realizatorem programu będzie Ośrodek Pomocy Społecznej, Ośrodek Profilaktyki i Terapii Uzależnień Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Wołominie oraz Wydział Polityki Społecznej Urzędu Miejskiego w Wołominie jak również inne podmioty uprawnione do realizacji zadań ww. Programu.

Wobec faktu, że program podejmowany jest na corocznie, a okres obowiązywania Gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2021 dla gminy Wołomin upływa 31 grudnia 2021 r., istnieje konieczność uchwalenia nowego programu.

Program przewiduje następujące skutki społeczne: propagowanie zdrowego stylu życia, ograniczenie skutków zaburzeń życia rodzinnego w tym przemocy w rodzinie, poprawę stanu psychofizycznego i społecznego funkcjonowania osób nadużywających i uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.

Program wywołuje skutki gospodarcze, ponieważ promuje odpowiedzialny handel oraz skutek prawny ponieważ wiąże się z dalszymi działaniami jakie muszą być podjęte celem realizacji zadań.

Program finansowany będzie ze środków pochodzących z rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych przez przedsiębiorców prowadzących sprzedaż i kształtowany w odniesieniu do wydatków w latach poprzednich.

Źródłem finansowania Programu są środki finansowe pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, ujęte w budżecie gminy Wołomin na rok 2022 zapisane w dziale:

1) 851- ochrona i promocja zdrowia:

a) Rozdział 85153 – zwalczanie narkomanii w wysokości **50 000,00 zł**

b) Rozdział 85154 – przeciwdziałanie alkoholizmowi, kwota **845 000,00 zł**,

2) 852 - pomoc społeczna:

a) Rozdział 85205 - działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, kwota **35 000,00 zł**.

3) 854 – edukacyjna opieka wychowawcza

a) Rozdział 85418 - przeciwdziałanie i ograniczanie skutków patologii społecznej, kwota **15 000,00 zł**,

b) Rozdział 85412 - Kolonie i obozy oraz inne formy wypoczynku dzieci i młodzieży, a także szkolenia młodzieży, kwota **105 000,00 zł**,

Planowane na rok 2022 łączne nakłady finansowe wynoszą **1 050 000,00 zł**

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii na rok 2022 opracowany został przez przedstawicieli: Urzędu Miejskiego w Wołominie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Wołominie i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.